

Hankesuunnitelma

Jäte- ja tuotetietojärjestelmän suunnittelu ja toteutus

Asiakirjan tiedot

Asiakirjan nimeke	Hankesuunnitelma		
Hanke	Jäte- ja tuotetietojärjestelmän kehittäminen	HAREnro	
Hankkeen kesto	3.2.2021-31.12.2022		
Asianumero			
Asiakirjan tyyppi	Suunnitelma		
Aloitettu, pvm			
Päivitetty, pvm			
Laatija			
Tila	Luonnos		
Versio	0.2		
Luottamuksellisuus			
Tarkastanut			pvm
Hyväksynyt			pvm
Jakelu			
Tiedoksi			

Versiohistoria

Versio	Pvm	Laatija	Muutokset
01	16.11.2020	Eini Lemmelä, Jenni Lehtonen	
02	5.3.2021	Eini Lemmelä, Jenni Lehtonen	
03	21.5.2021	Eini Lemmelä, Jenni Lehtonen	Viimeistely ohryn kommenttien pohjalta

Liitteet

Nro	Asiakirja	Versio	Laatija

Sisällys

1 Hankkeen tausta.....	1
1.1 EU:n jäte- ja tuotetiedon raportointivaatimukset.....	1
1.2 Kiertotalouden edistämisen ja jätehuollon kehittämisen tietotarpeet.....	1
1.3 Hanketta edeltävät selvitykset	2
1.4 Jäte- ja tuotetietojärjestelmän yhteentoimivuus.....	2
2 Hankkeen tavoitteet.....	2
3 Hankkeen liittymät ja rajaukset.....	3
3.1 Hankkeen liittymät	3
3.2 Hankkeen rajaukset ja reunaehdot	5
4 Hankkeen resurssit ja kustannukset.....	5
5 Osahankkeet ja tehtävät.....	5
5.1 Osahankkeet.....	5
5.2 Muut tehtävät.....	7
6 Hankkeen riskit ja riskien hallinta.....	7
7 Hankkeen viestintä ja koulutus	8
7.1 Tavoitteet ja vastuut.....	8
7.2 Kanavat ja keinot	9
8 Hankkeen organisointi ja ohjausmalli.....	9
8.1 Hankkeen kohderyhmät ja sidosryhmät.....	9
8.2 Hankkeen organisointi, vastuut ja tehtävien jako	10

1 Hankkeen tausta

1.1 EU:n jäte- ja tuotetiedon raportointivaatimukset

EU:ssa hyväksyttiin vuonna 2018 jätesäädöspaketti, joka sisälsi muutospäätökset keskeisten jätealan direktiivien muuttamiseksi. Jätesäädöspaketissa laajennettiin ja tiukennettiin jäsenmaiden raportointivaatimuksia, jotta jätehierarkian ja direktiiveissä asetettujen tavoitteiden toteutumista voitaisiin seurata tarkemmin. Jäsenmaiden on raportoitava vuosittain komissiolle tietoja markkinoille saatetuista tuotteista, syntyvistä jätteistä sekä jätteiden hyödyntämisestä ja loppukäsittelystä. Jätedirektiivi ja pakkausjätedirektiivi edellyttävät tehokkaan yhdyskunta- ja pakkausjätteen laadunvalvonta- ja jäljittämisyhteistyön käyttöönottoa. Vaarallisista jätteistä ja tarpeen mukaan muista jätteistä on pidettävä jäsenvaltion maantieteellisen alueen kattavaa sähköistä rekisteriä tai yhteen sovitettuja rekistereitä. Toiminnanharjoittajien on raportoitava vaarallisesta jätteestä sähköisen järjestelmän kautta viranomaiselle. Vuonna 2019 uusitun pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskevan POP-asetuksen mukaan edellä mainittuja vaarallista jätettä koskevia velvoitteita on sovellettava myös tiettyjä pysyviä orgaanisia yhdisteitä sisältäviin jätteisiin.

Jätedirektiivien raportointivaatimusten edellyttämien tietojen keräämiseksi jätelakiin ja -asetukseen valmistellaan uusia selvittäviä, kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuuksia toiminnanharjoittajille. Nykyisiä jäte- ja tuotetietojärjestelmiä on kehitettävä niin, että ne mahdollistavat uusien tietojen toimittamisen viranomaisille ja muodostavat vaaditun yhdyskunta- ja pakkausjätteen laadunvalvonta- ja jäljittämisyhteistyön. Vaarallisen jätteen ja POP-jätteen sähköinen rekisteri ja jäljitettavuus aiotaan toteuttaa edellyttämällä näiden jätteiden kuljetuksissa lähtökotaisesti sähköisten siirtoasiakirjojen käyttöä ja velvoittamalla toimittamaan siirtoasiakirjojen tiedot niitä varten perustettavaan rekisteriin. Nykyisten jäte- ja tuotetietojärjestelmien kehittämistä ja luotettavamman tiedon keräämistä edellyttävät myös tiettyjen kertakäyttöisten muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämistä koskevan SUP-direktiivin raportointivaatimukset tietyistä muovituotteista ja niistä syntyvistä jätteistä sekä EU:n uusi kierrättämättömän muovipakkausjätteen painoon perustuva omien varojen laji.

1.2 Kiertotalouden edistämisen ja jätehuollon kehittämisen tietotarpeet

Kiertotalouden edistäminen ja jätehuollon kehittäminen edellyttävät kattavaa ja luotettavaa tietoa tuotteista ja jätteistä. Kattavan ja luotettavan tiedon saamiseksi on kehitettävä tietojärjestelmiä, joihin jäte- ja tuotetietoa kerätään. Tämä on huomioitu myös Sanna Marinin hallituksen ohjelmassa, jossa yhtenä kiertotaloutta ja jätteiden kierrätystä koskevana kirjauksena on ”varataan tarvittavat resurssit seuranta- ja mittaustyöjärjestelmien kehittämiseen”. Jäte- ja tuotetietoa kerätään tällä hetkellä Ympäristönsuojelun valvonnan sähköiseen asiointijärjestelmään, YLVAan ja sen osajärjestelmiin, joita ovat tuottajarekisteri, jätehuoltorekisteri, maaperän tilan tietojärjestelmä sekä ympäristöasioiden lupapalvelu, eLupa. Jätteiden tuontia ja vientiä koskevia tietoja kerätään kansainvälisten jättesiirtojen rekisteriin. Tietoa jätteistä, tuotannon sivuvirroista ja jätehuoltopalveluista kertyy Materiaalitoriin. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus kehittävät parhaillaan uutta siirtoasiakirjojen tietoja tallentavaa rekisteriä ja KEHA-keskus tietopalusta MYLLYä, jonka kautta viranomaiset voivat tulevaisuudessa tarkastella YLVAan tallennettuja jäte- ja tuotetietoja.

Luotettavamman jäte- ja tuotetiedon kannalta on tärkeää kehittää liikesalaisuustietojen merkitsemistä nykyisiin tietojärjestelmiin siten, että liikesalaisuustiedot saadaan mukaan tilastointiin. Samalla on kehitettävä järjestelmien käyttöoikeuksien hallintaa ottaen huomioon viranomaisten toiminnan julkisuutta, julkisen hallinnon tiedonhallintaa ja tietosuojaa koskeva lainsäädäntö. Nykyisissä tietojärjestelmissä käytettäviä jäte-, alkuperä- ja käsittelykoodistoja on kehitettävä ja oikean koodin valintaa on helpotettava käyttäjää ohjaavilla toiminnoilla. Kerätyissä tiedoissa olevien virheiden vähentämiseksi tarvitaan myös

tiedon automaattista tarkistamista tietojen syötön aikana. Pääallekkäisen työn välttämiseksi tietojen on liikuttava järjestelmästä toiseen. Kehittämällä tietojärjestelmiä entistä käyttäjäystävällisemmiksi ja edistämällä sähköistä tiedonsiirtoa voidaan tehdä tietojen toimittamisesta ja hyödyntämisestä helpompaa. Myös jätelainsäädännön kansallinen kehittäminen edellyttää tietojärjestelmien kehittämistä. Tietojärjestelmistä on tehtävä myös saavutettavia.

1.3 Hanketta edeltävät selvitykset

Vuosien 2019 ja 2020 aikana toteutettiin esiselvityksiä hankkeen suunnittelun ja toteutuksen tueksi. Selvityksissä tarkasteltiin nykyisiä jäte- ja tuotetietojärjestelmiä, kerättiin niihin liittyviä kehittämistarpeita, selvitettiin siirtoasiakirjarekisterin toteutusta, perehdyttiin muiden EU-maiden järjestelmiin, kartoitettiin valmiita ratkaisuja ja kuvattiin tietojen toimittamista nykyjärjestelmiin. Esiselvitysvaiheessa muodostettiin myös jäte- ja tuotetietojärjestelmän visio ja tiekartta sitä kohti. Järjestelmän kehittämiseksi tunnistettiin kolme vaihtoehtoa: täysin uuden järjestelmän rakentaminen, uuden yhtenäisen käyttöliittymän rakentaminen nykyisiin järjestelmiin sekä nykyjärjestelmien kehittäminen.

Esiselvitysten perusteella päätettiin kehittää nykyisiä järjestelmiä ja liittää niihin tarvittavat uudet järjestelmät, esimerkiksi siirtoasiakirjarekisteri sekä jätehuoltorekisterin ja tuottajarekisterin tietopalvelut. Nykyisiä järjestelmiä kehittämällä voidaan vastata useimpiin kehitystarpeisiin ja kerätä EU-raportointiin tarvittavat tiedot. Järjestelmiä on vastikään uudistettu ja niitä kehitetään edelleen, joten ne muodostavat hyvän pohjan jatkokehitykselle. Nykyjärjestelmiin tehdyt investoinnit ja kehitystyöstä kertynyt kokemus kannattaa hyödyntää. Nykyisten järjestelmien kehittäminen on todennäköisesti myös edullisempaa ja vaatii vähemmän aikaa kuin täysin uuden järjestelmän rakentaminen. Oman käyttöliittymän rakentaminen ja jäteraportoinnin erottaminen muusta YLVA-raportoinnista ei myöskään välttämättä ole järkevää. Uuden käyttöliittymän rakentaminen ja liittäminen nykyjärjestelmiin onnistuu tarvittaessa myöhemmin, jos sille saadaan rahoitusta.

1.4 Jäte- ja tuotetietojärjestelmän yhteentoimivuus

Jäte- ja tuotetietojärjestelmän yhteentoimivuudella tarkoitetaan ensisijaisesti järjestelmän eri osien yhteentoimivuutta niin, että tietoja hyödynnetään ja vaihdetaan eri osajärjestelmien välillä siten, että tietojen merkitys säilyy ja tieto kerätään tiedon tuottajilta vain kerran. Yhteentoimivuutta edistetään muun muassa yhteisten käsitteistöjen, koodistojen ja tietomallien avulla, jotka luodaan ja ylläpidetään Yhteentoimivuusallustalla <https://www.suomidigi.fi/ohjeet-ja-tuki/yhteentoimivuusallusta>. Lisäksi huolehditaan siitä, että osajärjestelmien välillä on tarvittavat tekniset integraatiot tiedon vaihtamiseksi ja kuvataan tarvittaessa jäte- ja tuotetietojärjestelmä -kokonaisuus riittävällä tarkkuudella.

Jäte- ja tuotetietojärjestelmän yhteentoimivuus sitä käyttävien toiminnanharjoittajien ja eri viranomaisten järjestelmien kanssa on myös tärkeää. Jäte- ja tuotetietojärjestelmässä on tarkoitus hyödyntää mahdollisimman pitkälle saatavilla olevaa, muihin viranomaisjärjestelmiin kerättyä tietoa sekä tarjota rajapintoja tietojen siirtämiseksi sähköisesti toiminnanharjoittajien järjestelmien kanssa. Jotta järjestelmä olisi mahdollisimman yhteentoimiva ulkopuolisten järjestelmien kanssa, tulee yhteentoimivuustyössä käydä keskustelua hankkeen keskeisten sidosryhmien kanssa.

2 Hankkeen tavoitteet

”Käyttäjäystävällisestä, digitaalisesta järjestelmästä on saatavilla luotettavaa ja kattavaa jäte- ja tuotetietoa, jonka avulla voidaan seurata ja kehittää jätehuoltoa, vastata raportointivaatimuksiin sekä edistää kiertotaloutta.”

Esiselvitysvaiheessa syntynyt visio jäte- ja tuotetietojärjestelmästä kiteyttää hankkeelle asetetut tavoitteet. Hankkeen keskeisiä tavoitteita ovat:

1. Uusien tietojen keruu EU-raportointiin

Jäte- ja tuotetietojärjestelmästä saadaan EU-raportointiin tarvittavat tiedot. Direktiivien toimeenpanon ja jätelain muutoksen seurauksena toiminnanharjoittajille tulevien uusien raportointivelvoitteiden mukaiset tiedot pystytään raportoimaan jäte- ja tuotetietojärjestelmään. Jäte- ja tuotetietojärjestelmä täyttää jätteiden jäljittämistä koskevat jätedirektiivin vaatimukset.

2. Kattavampi ja luotettavampi jäte- ja tuotetieto

Jäte- ja tuotetietojärjestelmästä saadaan seurantaan, valvontaan ja tilastointiin tarvittavat tiedot. Tiedon laatu ja luotettavuus on parantunut. Järjestelmään syötettyjen tietojen tarkistusta on automatisoitu ja hankalaksi koettuja luokitteluja on selkiytetty. Liikesalaisuudet eivät estä tietojen yksityiskohtaista raportointia ja hyödyntämistä tilastoinnissa ja EU-raportoinnissa.

3. Tiedon saatavuuden parantaminen

Tiedon tarvitsijat pystyvät hyödyntämään jäte- ja tuotetietojärjestelmän tietoja tehokkaasti tiedonsaantioikeuksiensa mukaisesti. Uudesta portaalista löytyvät tiedot mm. jätehuoltorekisteriin merkityistä kuljettajista ja välittäjistä sekä tuottajavastuurekisteriin merkityistä tuottajista. Tiedon raportoijat voivat hyödyntää omia raportointitietojaan. Viranomaiset saavat MYLLYstä tarvittavat jäte- ja tuotetietoja koskevat raportit.

4. Käytettävyyden parantaminen

Jäte- ja tuotetietojärjestelmän käyttäjät (raportoijat, viranomaiset ja muut tiedon hyödyntäjät) kokevat käytettävyyden parantuneen. Raportoinnin käyttöliittymä on selkeä, helppokäyttöinen ja ohjeistava. Käyttöliittymät ovat saavutettavia ja käytöntuki on riittävää.

5. Sähköisen tiedonsiirron edistäminen

Tietojen toimittamiseen jäte- ja tuotetietojärjestelmään käytetään yhä enemmän sähköistä tiedonsiirtorajapintaa. Toimijat tietävät tiedonsiirtorajapinnan olemassaolosta ja saavat tukea tiedonsiirtorajapinnan käyttöönottoon. Tiedot liikkuvat osajärjestelmien välillä niin, että tietty tieto toimitetaan järjestelmään vain kerran. Myös ulkopuoliset toimijat pystyvät hyödyntämään jäte- ja tuotetietoja mahdollisuuksien mukaan sähköisten rajapintojen avulla.

6. Käyttöoikeuksien ja salassa pidettävän tiedon hallinta

Viranomaisten tiedonsaanti jäte- ja tuotetietojärjestelmästä on toteutettu uudistuneet säädökset huomioiden. Tiedonsaantioikeudet määritetään yksiselitteisesti jätelaissa ja tietoja luovutetaan viranomaisille tiedonhallintalain mukaisesti. Tietoja pystytään tarvittaessa määrittämään salassa pidettäväksi ja niiden käsittely ja luovutus on järjestetty julkisuuslain mukaisesti. Henkilötietojen käsittely on yleisen tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain mukaista.

Hankkeen vaikuttavuutta arvioidaan hankkeen loppuvaiheessa tai sen jälkeen tarkastelemalla tavoitteiden toteutumista.

3 Hankkeen liittymät ja rajaukset

3.1 Hankkeen liittymät

YLVA-aineistosta tuotettavien raporttien kehittäminen MYLLY-tietopalustalle

Kesto 31.12.2021 asti

Vastuutaho YM/YSO

Tavoitteena on kehittää määrämuotoisia ja muokattavia raportteja ja visualisointeja YLVA-tietojärjestelmään tallennetuista laitos-, päästö- ja jätetiedoista sekä luoda käyttäjille valmiuksia tehdä omia raporttejaan tietoaaineistosta. Raporttien käyttäjiä ovat ELY-keskusten, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön työntekijät. Raporttien laadinnassa hyödynnetään ELY-keskusten ja TE-toimistojen MYLLY-tietopalustaa ja työkaluna käytetään Microsoft Power BI -ohjelmaa.

Varmistetaan, että MYLLY-tietopalustalle toteutetaan tarvittavat jäte- ja tuotetietoihin liittyvät YLVA-raportit. MYLLY-tietopalustan jäte- ja tuotetietoihin liittyvät raportit toteutetaan Jäte- ja tuotetietojärjestelmä -hankkeen rahoituksella.

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmähanke RYHTI

Kesto 31.12.2023 asti

Vastuutaho YM/RYSO

Hankkeessa luodaan uusi rakennetun ympäristön valtakunnallinen digitaalinen rekisteri ja tietopalusta, joihin maankäyttöä ja rakentamista koskevat päätökset ja prosessit tukeutuvat. Valtakunnallisella digitaalisella rakennetun ympäristön rekisterillä ja tietopalustalla tarkoitetaan uutta yhteistä tietovarantoa sekä sen ja muiden tietovarantojen käyttöä varten rakennettua tietojärjestelmäkokonaisuutta. Toiminta tähtää koko Suomen rakennetusta ympäristöstä tehtävään kansallisesti ja kansainvälisesti yhteensopivaan, yhtenäiseen digitaaliseen kaksoseen.

Selvitetään, onko rakennetun ympäristön järjestelmällä kytköksiä jäte- ja tuotetietojärjestelmään ja mahdollistetaan tarvittavien tietojen siirto järjestelmien välillä.

Rakennus- ja purkumateriaalirekisteri (suunnitteilla)

Kesto 31.12.2022 asti?

Vastuutaho YM/RYSO

Rakennus- ja purkujätetilastointia kehitetään luomalla rakennus- ja purkumateriaalirekisteri, joka luo myös edellytykset toimialan materiaalien kiertotalousmarkkinoiden synnyttämiseen.

Huolehditaan tarvittavien tietojen siirrosta järjestelmien (Materiaalitori, siirtoasiakirjarekisteri) välillä.

Kiertotalouden strateginen edistämishjelma

Suomelle on laadittu strateginen kiertotalouden edistämishjelma vuoteen 2035. Tavoitteena on muutos, jolla kiertotaloudesta luodaan talouden uusi perusta. Ohjelmassa asetetaan tavoitteet ja mittarit, määritellään tarvittavat toimet ja varataan resurssit kiertotalouden edistämiseksi ja systeemisen muutoksen aikaansaamiseksi. Valtioneuvosto on tehnyt ohjelmasta periaatepäätöksen, jossa on esitetty useita jäte- ja tuotetietojärjestelmään kytkeytyviä toimenpiteitä kiertotalouden digitalisaation ja kierrätysmarkkinoiden vahvistamiseksi.

Huomioidaan mahdollisuuksien mukaan ohjelman jäte- ja tuotetietojärjestelmään kohdistuvat tavoitteet hankkeessa.

Valtakunnallinen jätesuunnitelma Valtu vuoteen 2027

Valtakunnallista jätesuunnitelmaa päivitetään parhaillaan. Uusittu jätedirektiivi sekä SUP-direktiivi vaativat uudenlaista sisältöä jätesuunnitelmaan. Jätesuunnitelman päivityksellä toteutetaan myös hallitusohjelman kirjaus ”Luodaan jätesektorille kierrätys- ja kiertotaloustavoitteita tukeva visio, joka ulottuu 2030-luvulle. Tavoitteena on kierrätysasteen nostaminen vähintään EU:n kierrätystavoitteiden tasolle”. Päivitettävään suunnitelmaan on tarkoitus sisällyttää myös toimenpiteitä jäte- ja tuotetietojärjestelmän kehittämiseksi.

Toteutetaan Valtun toimenpiteitä mahdollisuuksien mukaan hankkeessa.

3.2 Hankkeen rajaukset ja reunaehdot

Osa hankkeen tavoitteista vaatii tietojärjestelmäkehittämisen lisäksi lainmuutoksia. Lakien, kuten ympäristönsuojelulain tai jätelain, muutosten valmistelu ei kuulu hankkeeseen, mutta hankkeessa esiin nousseet tarpeet voidaan saattaa tiedoksi lainsäädäntötyöhön. Kaikki hankkeen tavoitteet eivät voi täysin toteutua, mikäli tiedonsaantioikeuksia ei määritellä yksityiskohtaisesti laissa.

4 Hankkeen resurssit ja kustannukset

Ympäristöministeriön toimintamenoihin on osoitettu yhteensä 2 miljoonaa euroa vuosien 2020 ja 2021 valtion talousarvioissa jäte- ja tuotetietojärjestelmän kehittämistä varten. Lisäksi järjestelmän ylläpitoon on osoitettu 250 000 euroa vuosittain. Määrärahat ovat kaksivuotista siirtomäärärahaa.

Määrärahoilla on rekrytoitu ympäristöministeriöön kaksi hankepäällikköä ja toteutettu hankkeen esiselvitysvaihe. Loppu määräraha budjetoidaan osahankkeisiin ja luvussa 5.2 lueteltuihin tehtäviin. Määrärahalla hankitaan lisäksi hankkeeseen tekninen koordinaattori hankepäälliköiden tueksi.

Ylläpitoraha budjetoidaan ensisijaisesti jäte- ja tuotetietojärjestelmän uusien osien, kuten siirtoasiakirjarekisterin ja tietolustan, sekä Materiaalitorin ylläpitokuluihin. Mahdollisuuksien mukaan rahoitusta voidaan käyttää myös muiden osajärjestelmien pienkehittämiseen.

Edellä esitetyn lisäksi ympäristöministeriö on kohdistanut kolmivuotisen lisäresurssin ELY-keskuksiin jätelain tulevien muutosten toimeenpanoon, mukaan lukien seuranta- ja raportointivelvoitteiden toimeenpano.

5 Osahankkeet ja tehtävät

5.1 Osahankkeet

Hanke koostuu 9 eri osahankkeesta, joissa kehitetään jäte- ja tuotetietojärjestelmän eri osia taulukon mukaisesti. Tehtävät määritellään ja priorisoidaan tarkemmin kussakin osahankkeessa.

Osahanke	Vastuutaho	Tehtävät	Aikataulu
Perus-YLVA	KEHA	- Toiminnanharjoittajan ja viranomaisen käyttöliittymien kehittäminen, käyttäjää ohjaavat toiminnot - YLVA:n jätetietojen raportointilomakkeiden kehittäminen ja uudet jätetietolomakkeet	2021

		• Toiminnanharjoittajien omien raportointitietojen hyödyntäminen • YLVA:n sekä eLuvan ja tuottajavastuurekisterin tietojen analysointi päällekkäisen raportoinnin välttämiseksi • Automaattisen tiedonsiirron käytön edistäminen (siirtoasiakirjarekisteri, kv-jätesiirotojen rekisteri, toiminnanharjoittajien järjestelmät, kunnan ympäristölupa- ja jätehuoltoviranomaisten järjestelmät?) • Tarvittavat MYLLY-raportit jäte- ja tuotetiedoista	
		• Automaattiset syötettyjen tietojen tarkistustoiminnot • Liikesalaisuustiedon merkitseminen ja käyttöoikeuksien rajaaminen	2022
Jätehuoltorekisteri	KEHA	• Ulkomaisten jätteenkuljettajien merkitseminen tai hyväksyminen • Hyväksymisen edellytysten muutokset • Avoin tiedonvientirajapinta • Rekisterin tietojen saattaminen ajan tasalle • Rekisteriotteen tarkistamisen sujuvoittaminen	2021
TURRE Tuottajavastuurekisteri	KEHA	• Pienkehitystä YLVA-uudistuksen jäljiltä • YLVA:n ja tuottajavastuurekisterin päällekkäisten tietojen analysointi • Rajapinta muihin järjestelmiin	2021
		• SUP-tuottajien rekisteröinti • SUP-direktiivin mukaisten tietojen raportointi (ainakin osittain)	2022
MATTI Maaperän tilan tietojärjestelmä	SYKE, KEHA	• MASA-ilmoitus • Pienkehitystä	2021-22
Siirtoasiakirjarekisteri	SYKE	• MVP:n jatkokehitys ja käyttöönoton valmistelu • Käyttäjäoikeuksien määrittäminen • Liikesalaisuustietojen merkitseminen • YLVA-rajapinta	2021
		• Pienkehitystä	2022
Kansainväliset jätesiirot - tietojärjestelmä	SYKE	• Jätteen viejien tiivistelmätiedot • Mahdolliset integraatiot	2021
eLupa	KEHA	• Jätteen luokittelun päättymistä ja sivutuotteeksi luokittelua koskevien päätösten merkitseminen • Haku- ja katselutoiminnot	2021
Materiaalitori	YM, Motiva	• Materiaalitorin pienkehitystä ja käytettävyyssparannuksia	2021

		Tietojen haku jätehuoltorekisteristä	2022
Tietoaalusta	?	Jätehuoltorekisterin ja tuottajavastuurekisterin tietopalvelut	2021
		- Jäte- ja tuotetietojärjestelmän julkinen käyttöliittymä - Asiointien kokoaminen - Avoin tietopankki kerätystä julkisesta tiedosta - Hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen ominaisjättemäärä- ja koostumusselvitystiedot? - Muu laajentaminen, jatkokehitys	2022

5.2 Muut tehtävät

Osahankkeiden rinnalla hankkeeseen liittyy myös muita tehtäviä. Näitä ovat ainakin:

Tehtävä	Toteuttaja	Aikataulu
Yhteentoimivuustyö ja sen koordinointi. Jäte- ja tuotetietojärjestelmän käsitteiden, koodistojen ja tietomallien toteutus yhteentoimivuusvälineillä. Tietomallit tarvitaan, jotta pystytään huolehtimaan siitä, että tiedot ovat riittävän yhteneväiset eri järjestelmien välillä järjestelmien integroinnin ja tiedonsiirron mahdollistamiseksi.	Kilpailutettava taho koordinoi, YM, SYKE, KEHA avustaa	Nykyjärjestelmien kuvaus 2021, tietojen päivitys 2022
EU-raportointi siirtymäaikana	SYKE, Tilastokeskus	2021
Jäteluokittelun ja mahdollisesti myös muiden luokittelujen kehittäminen niin, että esim. jätteen luokittelu olisi helpompaa, yhtenäisempää ja kuvaavampaa	YM	2022
Järjestelmän käyttöön liittyvien ohjeistuksien laatiminen ja päivittäminen	Ohjausryhmän nimeämä kehittämisryhmä	2021-22
Viestintä ja koulutus	YM, SYKE, ELYt, kunnat	2021-22
Puuttuvien MYLLY-raporttien toteutus	KEHA	2021

6 Hankkeen riskit ja riskien hallinta

Riski	Todennäköisyys	Vaikutus	Riskin suuruus	Riskinhallinta
Jätelain muutosten viivästyminen, asetusvalmistelun keskeneräisyys ja muut odottamattomat lainsäädännölliset kysymykset	4	4	16	Tiivis tiedonvaihto ja yhteistyö valmistelijoiden kanssa, varmat muutokset toteutetaan ensin

Tekniset reunaehdot rajoittavat ratkaisumahdollisuuksia ja vaarantavat hankkeen tavoitteiden saavuttamisen	3	4	12	Reunaehtojen selvittäminen mahdollisimman pitkälle etukäteen
Käytettävissä ei ole riittävästi kriittisiä asiantuntijaresursseja Kehassa, Sykessä, Pirkanmaan ELY-keskuksessa, Hämeen ELY-keskuksessa, Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa tai Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa	2	5	10	Pyritään etukäteen varaamaan riittävät resurssit
Kriittiset asenteet kehittämistä ja tiedon raportointia kohtaan vaikeuttavat hankkeen etenemistä	3	2	6	Motivointi, hyödyistä viestiminen, osallistaminen
Kehittämisestä aiheutuu ennakoimattomia vaikutuksia, jotka vaikeuttavat tavoitteiden saavuttamista	2	4	8	Avoin ja laaja keskustelu ratkaisuihin
Osahankkeiden siiloutuminen ja tiedonvälityksen haasteet hankkeiden välillä vaarantavat yhtenäisyyteen tähtäävän tavoitteen	2	5	10	Yksi yhteinen ohjausryhmä, tekninen koordinaattori ja yhteistyöryhmä eri osahankkeiden projektipäälliköille

Todennäköisyys/Vaikutus: 1 Pieni, 2 Vähäinen, 3 Kohtalainen, 4 Merkittävä, 5 Suuri

Riskin suuruus: Todennäköisyys * Vaikutus

7 Hankkeen viestintä ja koulutus

7.1 Tavoitteet ja vastuut

Hankkeen viestinnän tavoitteena on kertoa avoimesti jäte- ja tuotetietojärjestelmän kehittämisestä ja siitä, miten se tukee jätehuollon kehittämistä ja kiertotalouteen siirtymistä. Avoimen viestinnän avulla pyritään saamaan hankkeen sidosryhmien asiantuntemus, näkemykset ja palaute kehitystyön tueksi. Viestinnällä ja koulutuksella pyritään lisäämään toimijoiden tietoisuutta uusista tiedonantovelvoitteista ja tietojen hyödyntämisestä. Tavoitteena on myös viestiä ympäristönsuojeluviranomaisille tiedonantovelvoitteiden valvonnasta, opastaa toimijoita tietojen toimittamisessa ja järjestelmän käytössä sekä kannustaa niitä tiedonsiirtorajapintojen käyttöön.

Hankepäälliköt päättävät hankkeen viestinnästä yhdessä ohjausryhmän kanssa. Hankepäällikköjen tehtävänä on myös järjestää hankkeeseen liittyvät tilaisuudet, tuottaa viestinnän asiasisältöä ja laatia tai hankkia viestintämateriaaleja. Hankepäälliköt myös esiintyvät omissa ja muiden järjestämissä hankkeeseen liittyvissä tilaisuuksissa. Hankkeen ohjausryhmä osallistuu viestinnän suunnitteluun ja viestii hankkeesta omille hankkeen kannalta olennaisille sidosryhmilleen hyödyntäen omia viestintäkanaviaan. Viestintäasiantuntija tukee hankepäällikköä ja ohjausryhmää viestinnän suunnittelussa ja toteutuksessa, esimerkiksi viestintämateriaalien laadinnassa tai hankinnassa. Ympäristönsuojeluosaston ja materiaalitalousyksikön päälliköt hyväksyvät hankkeen julkisen viestinnän, kuten tiedotteet ja

lehtiartikkelit, sekä tarvittaessa välittävät tietoa hankkeesta ympäristöministeriön sisällä ja sen ulkopuolelle.

7.2 Kanavat ja keinot

Ennen hankkeen asettamista keskustellaan hankesuunnitelmasta tärkeimpien ohjausryhmään osallistuvien tahojen sekä ympäristöministeriön ympäristönsuojeluosaston johtoryhmän ja virkamiesjohtoryhmän kanssa. Tarvittaessa hankkeesta kerrotaan ympäristönsuojeluosaston johtoryhmän ja virkamiesjohtoryhmän kokouksissa myös hankkeen aikana. Muussa ympäristöministeriön sisäisessä viestinnässä hyödynnetään ympäristönsuojeluosaston ja materiaalityöryhmän kokouksia sekä valtioneuvoston sisäistä verkkosivustoa, Kampusta.

Hankkeen viestinnässä hyödynnetään ohjausryhmän ja seurantaryhmän kokouksia. Ohjausryhmään osallistuvat tahot viestivät omien kanaviensa kautta sidosryhmilleen, kuten yrityksille ja ympäristönsuojelun valvojille. Hankkeen seurantaryhmän kokousten on tarkoitus olla avoimia tilaisuuksia, jonne kaikki hankkeesta kiinnostuneet voivat vapaasti osallistua. Seurantaryhmän kokouksissa viestitään sidosryhmille hankkeen etenemisestä ja sidosryhmät voivat esittää näkemyksiään jäte- ja tuotetietojärjestelmän kehittämisestä.

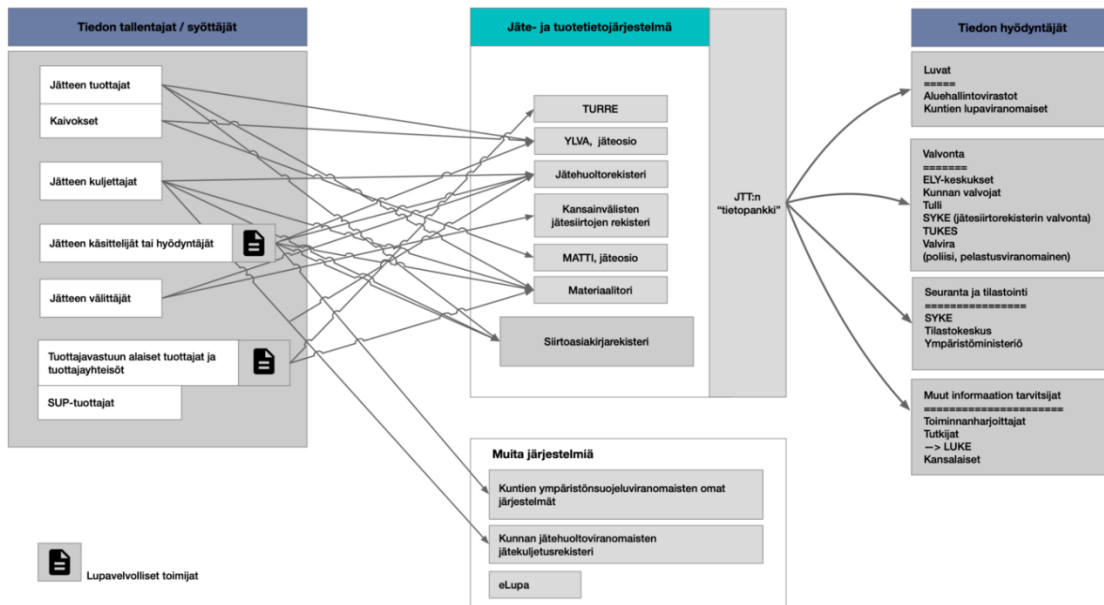
Jätealan strategisessa yhteistyöryhmässä on mukana monia hankkeen sidosryhmiä, joten yhteistyöryhmän kokouksissa voidaan viestiä hankkeen etenemisestä. ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen edustajille voidaan puolestaan kertoa hankkeesta ympäristöministeriön Jätepandora-ryhmässä sekä ympäristöministeriön Alueuutisissa. Muille ministeriöille viestitään ensisijaisesti kutsumalla niiden keskeisiä yhteyshenkilöitä seurantaryhmään ja tarvittaessa yhteyshenkilöiden kautta sähköpostitse. Hankkeen julkista viestintää toteutetaan tiedotteiden, Hankeikkunan ja Uusiuutisissa julkaistavien artikkelien avulla.

Jätelakiin ja -asetukseen ehdotettavat muutokset, muun muassa uudet tiedonantovelvoitteet ja siirtoasiakirjoihin liittyvät velvoitteet, tulevat näillä näkymin voimaan 1.1.2022. Vuosina 2021 ja 2022 järjestetään ELY-keskuksille, kunnan ympäristönsuojelu- ja jätehuoltoviranomaisille sekä toiminnanharjoittajille tarkoitettu koulutustilaisuus lainsäädännön muutoksista ja jäte- ja tuotetietojärjestelmästä. Toiminnanharjoittajille viestitään uusista velvoitteista myös yhteistyössä ELY-keskusten, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten sekä etujärjestöjen kanssa. Tätä varten laaditaan valmiit viestintämateriaalit.

8 Hankkeen organisointi ja ohjausmalli

8.1 Hankkeen kohderyhmät ja sidosryhmät

Hankkeen sidosryhmiä ovat ainakin: Suomen ympäristökeskus, Tilastokeskus, KEHA-keskus, Pirkanmaan ELY, Hämeen ELY, Kaakkois-Suomen ELY, Pohjois-Pohjanmaan ELY ja muut ELY-keskukset, Aluehallintovirastot, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset, kuntien jätehuoltoviranomaiset, Kuntaliitto, kuntien jätelaitokset ja näitä edustava Kivo, jätteen tuottajat, kuljettajat, hyödyntäjät ja käsittelijät ja näitä edustavat yhdistykset, kuten Suomen Yrittäjät, Elinkeinoelämän keskusliitto, YTP, tuottajavastuulliset tuottajat ja tuottajayhteisöt, kuten Rinki, Motiva Oy, järjestelmätoimittajat, tutkijat ja kansalaiset.

8.2 Hankkeen organisointi, vastuut ja tehtävien jako

Hanketta ohjaamaan asetetaan jäte- ja tuotetietojärjestelmän osajärjestelmistä vastaavista tahoista koostuva ohjausryhmä. Kullekin osahankkeelle nimetään projektipäällikkö ja projektiryhmä, jotka vastaavat projektien käytännön toteuttamisesta. Ohjausryhmän ja projektiryhmien työn tueksi perustetaan sidosryhmille avoin seurantaryhmä, joka toimii tiedonvaihdon ja palautteenannon kanavana. Ympäristöministeriön hankepäälliköt huolehtivat kokonaishankkeeseen liittyvistä valmistelutehtävistä sekä huolehtivat eri osahankkeiden organisoinnista ja tiedonkulusta. Ryhmät tehtävineen on kuvattu tarkemmin alla olevassa taulukossa.

Osahankkeista sovittaessa voidaan toteuttaa hankekohtaiset vastuunjakotaulukot (RACI) selventämään kunkin organisaation vastuita ja tehtäviä.

Ohjausryhmä	Tehtävä	Lisätietoa
ympäristöministeriö KEHA-keskus (YLVA, eLupa) Pirkanmaan ELY-keskus (TURRE) Kaakkois-Suomen ELY (JHR) Hämeen ELY (perus-YLVA) Itä-Suomen AVI (eLupa) Suomen ympäristökeskus SYKE (siirtoasiakirjarekisteri ja kv jättesiirto –järjestelmä, MATTI) Tilastokeskus Motiva Oy (Materiaalitori)	Ohjausryhmän tehtävänä on hyväksyä hankesuunnitelma, seurata kokonaishankkeen ja osahankkeiden etenemistä, tukea projektiryhmien työtä ja hyväksyä osahankkeiden suunnitelmat ja tulokset. Ohjausryhmä auttaa aktiivisesti jäte- ja tuotetietojärjestelmää koskevien ratkaisujen tekemisessä ja huolehtii, että seurantaryhmää on kuultu riittävästi hankkeen aikana. Ohjausryhmä voi kuulla asiantuntijoita. Ohjausryhmä hyväksyy hankkeen tulokset ja arvioi hankkeen tavoitteiden toteutumista vuoden 2022 lopussa.	Ohjausryhmä kokoontuu noin 5-6 kertaa vuodessa koko hankkeen ajan. Osahankkeiden suuren lukumäärän vuoksi ohjausryhmän kokouksissa voidaan keskittyä aina muutaman osahankkeen laajempaan käsittelyyn kerralla. Kokouksissa keskitytään erityisesti hankkeita yhdistäviin kysymyksiin.
Hankepäälliköt	Tehtävä	Lisätietoa

Eini Lemmelä (erityisesti perus-YLVA, Jätehuoltorekisteri, eLupa, MATTI) Jenni Lehtonen (erityisesti siirtoasiakirjarekisteri, kv jätesiirrot-järjestelmä, TURRE, Materiaalitori, tietoaalusta)	Hankepäälliköiden tehtävänä on laatia hankesuunnitelma, huolehtia osahankkeiden käynnistämisestä, etenemisestä ja päättämisestä ja pitää kirjaa hankkeen budjetista. Hankepäälliköt valmistelevat ohjausryhmien kokoukset ja organisoivat seurantaryhmän työn. Hankepäälliköt osallistuvat projektiryhmiin.	Hankepäälliköitä on kaksi ja niiden tehtävät on jaettu osahankkeittain.
Seurantaryhmä	Tehtävä	Lisätietoa
laajat sidosryhmät ja muut ministeriöt	Seurantaryhmä toimii neuvoa antavana elimenä sekä keskustelu- ja tiedonvälitysooruminä. Seurantaryhmän tehtävänä on tukea hankkeen läpivientiä ja tuoda esiin tiedon tuottajien ja hyödyntäjien ja järjestelmien käyttäjien tarpeita. Seurantaryhmän merkitys on oleellinen hankkeen onnistumisen kannalta ja se voi tehdä esityksiä korjaavista toimenpiteistä hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi.	Seurantaryhmä on nimeämätön kaikille sidosryhmille avoin verkosto, jonka tilaisuuksiin voi osallistua joustavasti etäyhteyksillä. Tilaisuuksia järjestetään noin 2-3 kertaa vuodessa koko hankkeen ajan. Kokouksia voidaan järjestää aiheittain.
Projektiryhmät	Tehtävä	Lisätietoa
Jokaisella osahankkeella on omat nimetyt projektiryhmät ja projektipäällikkö, hankepäälliköt ovat mukana projektiryhmissä tilaaja/tuoteomistaja -roolissa	Kullekin osahankkeelle nimetään projektipäällikkö ja projektiryhmä, jotka vastaavat projektien käytännön toteuttamisesta. Projektiryhmät esittelevät osahankkeiden etenemistä ohjaus- ja seurantaryhmille.	Projektiryhmien työ ja kokoonpano suunnitellaan kussakin osahankkeessa erikseen.
"Tekninen koordinaattori"	Tehtävä	Lisätietoa
Ostopalveluna hankittu konsultti	Tekninen koordinaattori toimii hankkeessa tietoteknisenä asiantuntijana hankepäälliköiden tukena. Koordinaattori tarkastelee jäte- ja tuotetietojärjestelmää kokonaisuutena ja huolehtii järjestelmän yhteentoimivuudesta sekä tietomallien ja teknisen arkkitehtuurin luomisesta yhdessä kehittäjien kanssa. Lisäksi hän koordinoi eri osahankkeiden yhteistyötä teknisten ratkaisujen ja yhteentoimivuuden kehittämisessä ja huolehtii tiedonkulusta osahankkeiden välillä.	Koordinaattori voi kutsua osahankkeiden projektipäälliköt ja keskeiset kehittäjät yhteisiin suunnittelupalaveriin.

Käyttäjäryhmät	Tehtävä	Lisätietoa
Järjestelmän käyttäjät	Käyttäjäryhmien tehtävänä on tuoda esiin käyttäjien tarpeita ja näkemyksiä sekä testata järjestelmiä ja antaa palautetta.	Jokaisella osahankkeella voi olla järjestelmän käyttäjistä koostuvia käyttäjäryhmiä, jotka ovat mukana kehittämisessä esim. suunnittelu- tai testausvaiheessa.